
РОЗДІЛ XIV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ НАУКИ

УДК 347.77.043(045)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.3.55>

ПРИНЦИП ТЕХНОЛОГІЧНОЇ НЕЙТРАЛЬНОСТІ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ: СУДОВА ПРАКТИКА СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ СУДІВ

Зайцева–Калаур І.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права і процесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: 0000-0001-5924-5844*

Цвігун І.М.,

*кандидат юридичних наук (Ph.D),
доцент кафедри цивільного права і процесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: 0000-0002-1284-4193*

Зайцева–Калаур І.В., Цвігун І.М. Принцип технологічної нейтральності в авторському праві: судова практика Суду Європейського Союзу, Європейського Суду з прав людини та національних судів.

У статті досліджується принцип технологічної нейтральності як ключовий елемент сучасного правового регулювання та правозастосування у сфері авторського права. Проаналізовано його значення та особливості застосування у праві Європейського Союзу (ЄС), практиці Суду Європейського Союзу (ЄС) та Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Особливу увагу приділено імплементації відповідних підходів у судовій практиці України. Обґрунтовується, що технологічна нейтральність забезпечує адаптивність правової системи до цифрових трансформацій та сприяє уніфікації правозастосування. Визначено, що Суд ЄС у новітній практиці переходить до функціонального підходу, оцінюючи не технологію, а економічну і правову сутність використання. Принцип технологічної нейтральності у практиці ЄСПЛ прямо не сформульований як окрема доктрина, однак проявляється у тому, що Суд не надає пріоритету технології, а оцінює баланс між авторським правом (як правом власності) і свободою вираження поглядів; визнає, що цифрові технології лише розширюють сферу дії прав, але не змінюють їх природи. Це свідчить про трансформацію даного принципу у ширший правозастосовний інструмент, що виходить за межі галузевого регулювання. З'ясовано, що у практиці Верховного Суду принцип технологічної нейтральності застосовується переважно імпліцитно та фрагментарно, що проявляється у використанні судами універсальних підходів до кваліфікації правовідносин незалежно від технологічної форми їх реалізації за відсутності уніфікованої методології його системного застосування. Підсумовано, що перспективи розвитку принципу технологічної нейтральності пов'язані з: його подальшою інституціоналізацією на рівні законодавства та судової практики; поглибленням гармонізації національного підходу із правом ЄС; розширенням сфери застосування на новітні технологічні явища, включаючи системи штучного інтелекту та цифрові екосистеми; посиленням ролі цього принципу у забезпеченні правової визначеності та передбачуваності регулювання в цифровому середовищі.

Ключові слова: авторське право, Суд ЄС, ЄСПЛ, практика ЄСПЛ, судові рішення, технологічна нейтральність, цифрове середовище, європейські стандарти.

Zaitseva-Kalaur I., Tsvigun I. The principle of technological neutrality in copyright law: case law of the Court of Justice of the European Union, the European Court of Human Rights and national courts.

The article examines the principle of technological neutrality as a key element of modern legal regulation and law enforcement in the field of copyright. Its meaning and features of application in the law of the European Union (EU), the practice of the Court of Justice of the European Union (EU)

and the European Court of Human Rights (ECHR) are analyzed. Particular attention is paid to the implementation of relevant approaches in the judicial practice of Ukraine. It is substantiated that technological neutrality ensures the adaptability of the legal system to digital transformations and contributes to the unification of law enforcement. It is determined that the Court of Justice of the EU in its latest practice is moving to a functional approach, assessing not technology, but the economic and legal essence of use. The principle of technological neutrality in the practice of the ECHR is not directly formulated as a separate doctrine, but is manifested in the fact that the Court does not give priority to technology, but assesses the balance between copyright (as a property right) and freedom of expression; recognizes that digital technologies only expand the scope of rights, but do not change their nature. This indicates the transformation of this principle into a broader law enforcement tool that goes beyond sectoral regulation. It has been found that in the practice of the Supreme Court, the principle of technological neutrality is applied mainly implicitly and fragmentarily, which is manifested in the use by courts of universal approaches to the qualification of legal relations regardless of the technological form of their implementation in the absence of a unified methodology for its systematic application. It is concluded that the prospects for the development of the principle of technological neutrality are associated with: its further institutionalization at the level of legislation and judicial practice; deepening the harmonization of the national approach with EU law; expanding the scope of application to emerging technological phenomena, including artificial intelligence systems and digital ecosystems; and strengthening the role of this principle in ensuring legal certainty and predictability of regulation in the digital environment.

Key words: copyright, Court of Justice of the EU, ECHR, ECHR case law, court decisions, technological neutrality, digital environment, European standards.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрових технологій, платформ спільного доступу до контенту, штучного інтелекту, тощо ставить перед авторським правом нові виклики. Одним із ключових механізмів забезпечення ефективності правового регулювання в таких умовах є принцип технологічної нейтральності, який дозволяє застосовувати існуючі правові норми незалежно від способу створення або використання об'єктів авторського права. Водночас у праві ЄС принцип технологічної нейтральності отримав нормативне закріплення, тоді як у національному праві України він прямо не визначений, але активно застосовується у правозастосовній практиці. У конвенційній системі ЄКПЛ цей принцип також не має нормативної фіксації, однак його змістовні елементи розкриваються у практиці ЄСПЛ. Така диференціація закріплення принципу технологічної нейтральності та застосування у національному, наднаціональному та конвенційному правових вимірах обумовлює необхідність комплексного наукового дослідження судових підходів з метою визначення його змісту, меж та ролі в сучасному авторському праві.

Мета дослідження. Метою наукового дослідження є аналіз застосування принципу технологічної нейтральності у праві ЄС, практиці Суду ЄС, ЄСПЛ та судовій практиці України; обґрунтування теоретико-прикладного значення цього принципу як універсального регулятивного механізму, що забезпечує сталість правового регулювання та його ефективну адаптацію до розвитку цифрових технологій.

Стан опрацювання проблематики. У зарубіжній доктрині принцип технологічної нейтральності розглядається як інструмент адаптації авторського права до цифрового середовища (С. Craig, А. Drassinower, М. Senftleben, Т. Aplin & L. Bentley), тоді як у вітчизняній науці його зміст переважно опосередковано розкривається через дослідження цифровізації авторського права та гармонізації законодавства з правом ЄС (О. Довгань, О. Орлюк, Ю. Капіца, Р. Майданик). Втім, комплексний аналіз із урахуванням практики Суду ЄС, ЄСПЛ та України залишається недостатнім.

Виклад основного матеріалу. В умовах стрімкого науково-технічного прогресу важливого значення набуває принцип технологічної нейтральності. Цей принцип передбачає, що законодавство та судова практика мають однаково ставитися до різних технологій, які виконують схожі функції, уникаючи дискримінації або надання переваг будь-якій із них. Технологічна нейтральність відіграє особливо важливу роль у правозастосуванні, оскільки забезпечує гнучкість і передбачуваність правового регулювання в умовах постійного впровадження інновацій. Суди, зокрема міжнародні, дедалі частіше звертаються до цього принципу при вирішенні спорів, пов'язаних з використанням нових технологій у сфері авторського права.

У праві ЄС принцип технологічної нейтральності прямо закріплений у нормативних актах, що регулюють електронні комунікації та цифровий ринок. Так, вперше цей принцип застосовано у законодавстві ЄС у сфері телекомунікацій Директивою 2002/21/ЄС про загальну регуляторну базу для мереж та послуг електронних комунікацій. У цьому регулюванні технологічна нейтральність реалізовувалася через мінімальне втручання, з акцентом на конкурентні ринкові результати та

відсутність дискримінації між конкуруючими мережами [1]. Європейським кодексом електронних комунікацій Directive (EU) 2018/1972 (European Electronic Communications Code) у статтях 3-4 визначено, що регулювання має бути недискримінаційним щодо технологій та застосовуватися однакові правила для функціонально подібних послуг [2]. Цей принцип прямо імплементований як обов'язковий підхід.

У сфері авторського права принцип технологічної нейтральності найбільш чітко проявляється в Директивах: 2001/29/ЄС Про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві та 2019/790 ЄС Про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку. Реалізація даного принципу здійснено через еволюційне тлумачення права та недискримінацію технологій [3, 4].

Сьогодні у праві ЄС ключовим нормативним актом, що прямо вказує на тенденцію переходу від технологічно специфічного до функціонально орієнтованого регулювання є Regulation (EU) 2024/1689 (Акт про штучний інтелект, AI Act) [5]. Це перший комплексний Закон про регулювання штучного інтелекту, що застосовується безпосередньо в державах-членах ЄС. Даним Регламентом передбачено ризики, які створюють нові технології. Принцип технологічної нейтральності прямо згадано у рецитах (пояснювальній частині), зокрема, Рецитал 6: «регулювання має бути technology-neutral і не залежати від конкретних технічних рішень». І хоча, в праві ЄС рецитали мають тлумачне значення, вони активно використовуються Судом ЄС.

Таким чином, Регламент 2024/1689 повинен застосовуватися у спосіб, що забезпечує технологічну нейтральність, тобто не надає переваги чи не дискримінує конкретні технологічні рішення, а охоплює системи штучного інтелекту незалежно від способу їх технічної реалізації.

Акт про штучний інтелект є важливим у контексті нашого дослідження, адже у сфері авторського права принцип технологічної нейтральності не має прямого нормативного вираження, а реалізований через нормотворчу техніку та практику Суду ЄС, тому підхід, що закладено в Regulation (EU) 2024/1689 є орієнтиром для застосовування і в сфері авторського права.

Показовим прикладом є рішення Суду ЄС у справі *Austro-Mechana (C-433/20)* від 24 березня 2022 року, що стосувалося тлумачення винятку приватного копіювання Директиви 2001/29/ЄС. Суд визнав, що копії творів, збережені користувачем у хмарних сервісах, підпадають під виняток приватного копіювання, якщо створені фізичною особою для приватного, некомерційного використання. Так, пунктом 27 визначено: «... закон повинен визначати права та обов'язки осіб у загальному вигляді, без надання переваги використанню однієї технології на шкоду іншій» (рішення від 24 березня 2022 року, *Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, пункт 27*) [6].

Отже, слід визнати, що вираз «копії на будь-якому носії», згаданий у статті 5(2)(b) Директиви 2001/29, включає сервер, на якому постачальник послуг хмарного зберігання надав користувачеві місце для збереження копій творів, захищених авторським правом, що зберігаються для приватних цілей (*C-433/20, рецитал 1-2*).

Пункт 27 безпосередньо пов'язує тлумачення винятку щодо приватного копіювання з принципом технологічної нейтральності, стверджуючи, що норма Директиви 2001/29 (виняток щодо копіювання на будь-якому носії) має трактуватися так, щоб не робити різниці між технологіями (традиційні носії, сервери, хмарне зберігання, тощо). Це потрібно для того, щоб запобігти технологічній дискримінації, яка підривала б мету Директиви – адаптування авторського права до цифрової реальності.

Варто звернути нашу увагу, що Суд ЄС послідовно застосовував технологічно нейтральний підхід у тлумаченні норм авторського права. Для прикладу, у справі *Svensson v Retriever Sverige AB (C-466/12, 13 лютого 2014)*, застосовуючи принцип технологічної нейтральності Суд вирішив, що надання доступу через посилання має розглядатися так само, як прямий доступ до веб-контенту, незалежно від технології передачі. «Використання творів через посилання на веб-сайт не відрізняється за своєю правовою суттю від безпосереднього доступу, тому права авторів застосовуються незалежно від способу доступу.» [7].

У справі *GS Media v Sanoma (C-160/15, 8 вересня 2016)* Суд підкреслив, що оцінка порушення права не повинна залежати від технічного способу поширення контенту. «Правова оцінка використання творів повинна ґрунтуватися на фактичній можливості доступу громадськості, незалежно від способу технічного надання цього доступу» [8].

У з'єднаних справах *C-682/18 і C-683/18* (спільне рішення щодо YouTube і «Uploaded/Kindo») щодо відповідальності платформ за порушення авторських прав користувачами суд дійшов висновку, що оператори подібних онлайн-платформ не вважаються такими, що самі здійснюють «комунікацію до публіки», якщо не мають фактичного знання про порушення та вживають своєчасних заходів після повідомлення [9]. Водночас право власника вимагає надання ефективного судового захисту, зокрема можливості отримати судову заборону проти посередника, навіть якщо він фор-

мально не є порушником. Рішення підтверджує важливість балансу між захистом авторських прав і обмеженою відповідальністю онлайн-посередників у цифровому середовищі.

При розгляді вище зазначених справ Суд керувався наступним: не пов'язував правові наслідки з назвою або технологією платформи; розглядав поведінку оператора (активну чи пасивну) незалежно від технології, через яку контент стає доступним; застосував однакові критерії для різних платформ (YouTube і Uploaded), визначав відповідальність на підставі реальної ролі платформи у доступі до контенту.

У підсумку наведених вище судових рішень, розуміємо чітку позицію Суду, за якою, юридичні наслідки не залежать від технології, а від функції і мети використання. Такий підхід особливо важливий в сучасну епоху цифровізації, оскільки гарантує універсальне застосування авторського права в умовах швидких технологічних змін.

Практика Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ)

ЄСПЛ розглядає авторське право крізь призму права власності (ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (Конвенції)) та свободи вираження поглядів (ст. 10 Конвенції) [10].

Принцип технологічної нейтральності у практиці ЄСПЛ прямо не сформульований як окрема доктрина, однак проявляється у тому, що Суд не надає пріоритету технології, а оцінює баланс між авторським правом (як правом власності) і свободою вираження поглядів (ст. 10 Конвенції); визнає, що цифрові технології лише розширюють сферу дії прав, але не змінюють їх природи.

Найбільш вдалим прикладами судових рішень, де чітко відображено принцип технологічної нейтральності є Рішення ЄСПЛ у справах: *Ashby Donald and Others v. France* (фотографи розмістили онлайн фото показів мод без дозволу правовласників) та *Neij and Sunde Kolmisoppi v. Sweden (The Pirate Bay)* (засновники торрент-платформи сприяли масовому обміну файлами) [11; 12]. Так, у першій справі Суд встановив, що обмеження свободи вираження допустиме. Публікація в Інтернеті підпадає під свободу вираження (ст. 10), але авторське право є частиною права власності (Протокол №1). Принцип технологічної нейтральності проявляється у тому, що Суд не відрізняє онлайн-публікацію від традиційної, застосовуючи однакові критерії балансу прав.

У другій справі, Суд визнав, що файлообмін через Інтернет є формою поширення інформації (ст. 10), однак, держава має право обмежити це для захисту авторського права. ЄСПЛ підкреслив, що цифрова технологія (торенти) не змінює сутності правового балансу - застосовується єдиний тест пропорційності.

Ще одна справа, що розглядалась ЄСПЛ, щодо незаконного відтворення та розміщення твору в мережі Інтернет без ефективного захисту з боку держави *Safarov v. Azerbaijan*. Суд встановив порушення ст. 1 Протоколу №1 до Конвенції (право власності). ЄСПЛ сформував правову позицію, за якою інтелектуальну власність слід розуміти як «майно», авторське право підпадає під захист Конвенції незалежно від форми (паперова книга чи цифрова копія) [13]. Таким чином, Суд підтверджує позицію, за якою цифрове середовище не породжує нових прав, а лише вимагає адаптації механізмів їх захисту при збереженні принципу технологічної нейтральності.

У справі *Korotuyuk v. Ukraine*, щодо неналежного розслідування органами влади фактів розповсюдження в інтернеті книги заявниці без її згоди, ЄСПЛ погодився з доводами заявниці про невиконання владою позитивних зобов'язань у сфері захисту авторських прав і констатував порушення статті 1 Протоколу №1 до Конвенції. При розгляді справи, Суд зосереджується на оцінці втручання у права, гарантовані Конвенцією, через критерії законності, необхідності та пропорційності, що застосовуються однаково незалежно від використаних технологій [14]. Такий підхід свідчить про універсальність конвенційних стандартів у цифрову епоху.

У підсумку вище наведеного, варто підкреслити, що незважаючи на те, що ЄСПЛ не займається безпосередньо питаннями авторського права у тому сенсі, як це роблять спеціалізовані установи та Суди, його рішення по окремих справах мають значний вплив на розуміння та застосування дотримання авторських прав у контексті прав людини.

Рішення ЄСПЛ у розглянутих нами справах активно використовуються Судом ЄС, зокрема у справах про онлайн-платформи, гіперпосилання, цифрові публікації, тощо. Прослідковується посилення універсального підходу до цифрового середовища, за яким Інтернет є простором реалізації прав людини, але не створює нових правових режимів. Відтак, принцип технологічної нейтральності фактично трансформується у міжсудову доктрину Європи.

Аналіз практики українських судів свідчить про імпліцитне застосування принципу технологічної нейтральності за яким суди не посилаються на цей принцип прямо, однак фактично дотримуються його, застосовуючи однакові правові підходи незалежно від технологічної форми існування або використання об'єкта правовідносин.

Для прикладу, у постанові Верховного Суду у справі № 910/7750/22 наголошено, що правова кваліфікація відносин не залежить від технічного середовища їх реалізації [15]. Аналогічний підхід

простежується у справі № 757/4588/18-ц, де Суд визнав використання твору в мережі Інтернет самостійною формою порушення авторського права незалежно від способу його здійснення [16]. У справі № 758/8370/19 підтверджується тенденція до уніфікації підходів до онлайн та офлайн використання об'єктів авторського права [17]. У справі № 348/1532/19 суд не пов'язує правову кваліфікацію порушення авторського права із технічними способами використання твору [18]. Оцінка здійснюється через факт створення твору, належність авторських прав та факт їх порушення, що забезпечує універсальність правового режиму незалежно від технологічного середовища.

В аналізованих вище судових рішеннях, чітко прослідковується, що суди не прив'язують правову кваліфікацію до технології; застосовують універсальні критерії (факт використання, наявність прав, порушення); фактично імплементують позиції Суду ЄС, забезпечуючи застосування технологічно нейтрального принципу у національному правозастосуванні.

Досліджуючи національну судову практику варто також вказати на фрагментарність застосування принципу технологічної нейтральності та відсутність уніфікованої методології.

Наприклад, у постанові Верховного Суду від 20 лютого 2025 року у справі № 910/19775/23 щодо прав на графічне зображення Суд підтвердив, що ключовий принцип авторського права – охорона надається виключно формі вираження твору, а не його змісту [19]. Водночас Суд звернув увагу на те, що якщо твір включено до офіційного акта органу державної влади, як-от наказу Міністерства внутрішніх справ України – така форма вираження не підлягає правовій охороні відповідно до статті 434 ЦК України та ст. 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Отже, ця справа підкреслює обмеження дії авторського права щодо творів, що інтегруються в офіційні документи органів державної влади, та засвідчує пріоритет публічного інтересу над індивідуальною охороною у подібних випадках.

Принцип технологічної нейтральності прослідковується у тому, що Суд не прив'язує право до носія (пластик, папір, цифрова форма), а оцінює сам твір як результат творчості. Навіть включення у державний документ не змінює природи твору. Однак, варто вказати і на фрагментарність застосування принципу: акцент зміщується з технологічної нейтральності на винятки з охорони (офіційні документи); відсутній аналіз того, чи впливає цифрове відтворення/поширення такого об'єкта; принцип застосовано опосередковано, без узагальнення для цифрового середовища.

У справі № 910/12970/22 Верховний Суд розглянув спір щодо неправомірного використання фотографій, розміщених на вебсайті, де відповідач посилався на отримання зображень через стоківу онлайн-платформу без належного підтвердження ліцензії [20].

Суд фактично застосував принцип технологічної нейтральності, зазначивши, що використання твору через цифрові платформи не змінює змісту авторського права. Незалежно від технології поширення вирішальним є наявність правомірної підстави (ліцензії) для використання твору.

Фрагментарність застосування принципу: відсутній аналіз специфіки цифрового середовища (платформи, розповсюдження, доступ); не використано критерії, подібні до практики Суду ЄС (добросовісність, обізнаність, нова аудиторія); рішення обмежується загальним принципом, без його деталізації. Тобто, технологічна нейтральність присутня, але без інструментарію її застосування.

У постанові КЦС у складі Верховного Суду у справі № 760/16961/19 простежується пряме застосування принципу технологічної нейтральності, оскільки суд виходить із того, що правова охорона комп'ютерних програм як об'єктів авторського права не залежить від способу чи форми їх вираження [21]. Суд акцентує на охороні форми вираження твору (вихідного та об'єктного коду), відмежовуючи її від ідей та алгоритмів, що відповідає універсальному підходу до правового регулювання незалежно від технологічного середовища.

Дане рішення є найбільш наближене до доктринального застосування, але відсутня уніфікація: цей підхід не відтворюється системно в інших категоріях справ (наприклад, щодо фото, контенту в Інтернеті); не застосована «екстраполяція» цієї логіки на інші об'єкти авторського права. Відтак, рішення, не стало універсальним стандартом для всієї практики.

Фрагментарність застосування принципу технологічної нейтральності у практиці Верховного Суду проявляється не у запереченні цього принципу, а у різному ступені його імплементатії та відсутності єдиної методологічної основи. Аналіз відповідних судових рішень свідчить, що в одних справах принцип реалізується імпліцитно через універсалізацію підходів до кваліфікації правовідносин незалежно від технології, в інших – має частковий або опосередкований характер, а в окремих випадках досягає рівня, близького до доктринального застосування.

Висновки. В умовах стрімкого технологічного прогресу та появи нових інструментів, зокрема штучного інтелекту, важливо чітко розмежовувати роль людини і технології. Технології – це лише засоби, що розширюють творчі можливості людини, але не можуть замінити її пам'ять, інтуїцію, емоції і внутрішній світ, що лежать в основі справжнього авторства. Не слід розглядати технології як заміну творчого початку. Навпаки, вони виступають інструментами, що розширюють можливості

творчості, але не визначають її сутність. Тому, принцип технологічної нейтральності, що дедалі більше закріплюється у судовій практиці Європи та України, є важливим механізмом забезпечення балансу між традиційними підходами до захисту авторських прав і потребами цифрової епохи.

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки та передбачити перспективи розвитку принципу технологічної нейтральності у сфері авторського права:

1. Аналіз судової практики Суду ЄС, ЄСПЛ, а також національної судової практики України свідчить про поступове утвердження принципу технологічної нейтральності як одного з ключових орієнтирів розвитку сучасного авторського права, що дозволяє законодавству та судовій системі однаково ставитись до різних технологій, що виконують схожі функції, даючи змогу авторському праву бути гнучким, адаптивним і передбачуваним. Такий підхід дозволяє забезпечити сталість правового регулювання в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та уникнути нормативного відставання від технічного прогресу.

2. Принцип технологічної нейтральності дедалі частіше використовується як інструмент балансування між інтересами правовласників і суспільства, зокрема у справах, пов'язаних із доступом до інформації, свободою вираження поглядів та функціонуванням цифрових платформ. У цьому контексті він набуває міжгалузевого значення, виходячи за межі суто авторського права.

3. Національна судова практика перебуває на етапі формування підходів до застосування цього принципу, орієнтуючись на європейські стандарти та практику їх тлумачення. Водночас спостерігається певна фрагментарність і відсутність усталеної доктринальної єдності, що зумовлює необхідність подальшої уніфікації правозастосування.

4. Перспективи розвитку принципу технологічної нейтральності пов'язані з: його подальшою інституціоналізацією на рівні законодавства та судової практики; поглибленням гармонізації національного підходу із правом ЄС; розширенням сфери застосування на новітні технологічні явища, включаючи системи штучного інтелекту та цифрові екосистеми; посиленням ролі цього принципу у забезпеченні правової визначеності та передбачуваності регулювання в цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32002L0021>.
2. Directive (EU) 2018/1972 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 establishing the European Electronic Communications Code. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj>.
3. Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001L0029>.
4. Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>.
5. (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.
6. Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH v Strato AG (C-433/20): Judgment of the Court (Second Chamber) of 24 March 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0433>.
7. Svensson and Others v Retriever Sverige AB (C-466/12): Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 13 February 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62012CJ0466>.
8. GS Media BV v Sanoma Media Netherlands BV (C-160/15): Judgment of the Court (Grand Chamber) of 8 September 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0160>.
9. YouTube LLC and Cyando AG (Joined Cases C-682/18 and C-683/18): Judgment of the Court (Grand Chamber) of 22 June 2021. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62018CJ0682>.
10. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (European Convention on Human Rights), Rome, 4 November 1950, as amended by Protocols No. 11, 14 and 15. Strasbourg: Council of Europe, 1950. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG.

11. Ashby Donald and Others v. France, no. 36769/08, judgment of 10 January 2013. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115011>.
12. Neij and Sunde Kolmisoppi v. Sweden, no. 40397/12, decision of 19 February 2013. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122445>.
13. Safarov v. Azerbaijan, no. 885/12, judgment of 1 September 2022. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-219512>.
14. Korytyuk v. Ukraine, no. 74663/17, judgment of 19 January 2023. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222497>.
15. Постанова Верховного Суду від 22.06.2023 у справі № 910/7750/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
16. Постанова Верховного Суду від 15.05.2023 у справі № 757/4588/18-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
17. Постанова Верховного Суду від 10.10.2023 у справі № 758/8370/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
18. Постанова Верховного Суду від 12.03.2024 у справі № 348/1532/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
19. Постанова Верховного Суду від 20.02.2025 у справі № 910/19775/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
20. Постанова Верховного Суду від 18.11.2023 у справі № 910/12970/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.
21. Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 12.09.2022 у справі № 760/16961/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.03.2026
Дата публікації: 3.04.2026